

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Thesavrvs Sacrorvm Ritvvm, Sev Commentaria In Rvbricas Missalis Et Breviarii Romani

In quibus origo cuiusque Ritus, Causæ historicæ, vel mysticæ, ex maiorum ingenio, Theoria, Praxis, Obligatio, & exquisitus Vsus, additis opportunè Decretis omnibus S. Rituum Congregationis, quàm breuissimè explicantur

Gavanti, Bartolommeo

Antverpiæ, 1646

De Oratione Dominica. Cap. I.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40233

SECTIO QUINTA.

De partium, hoc est Horarum partibus.

Orarum partes multæ sunt, & variæ, quæ proprios habent ritus, & variam eruditionem, de quibus nunc singillatim, ordine seruato quo sunt in Horarum vsu; paucis exceptis, ob alias causas, cum affiniori coniunctis.

SECTIONIS QUINTÆ CAPITA XXII.

1 De Oratione Dominica.	13 De Responsorijs.
2 De Salutatione Angelica.	14 De Responsorijs breuibus Horarum.
3 De Symbolo Apostolorum.	15 De Capitulis.
4 De initio Horarum.	16 De Oratione.
5 De Inuitatorio.	17 De Precibus, & Confessione.
6 De Hymnis.	18 De Commemorationibus, & Suffragijs Sanctorum communibus.
7 De Antiphonis.	19 De Hymno Te Deum.
8 De Psalmis.	20 De Symbolo S. Athanasij.
9 De Canticis.	21 De Martyrologio.
10 De Versibus.	22 De Fine Officij, & Antiphonis finalibus B. Mariæ.
11 De Absolutionibus & Benedictionibus.	
12 De Lectionibus.	

De Oratione Dominica.

CAP. I.

1 **A**B Oratione Dominica sumitur initium Officij diuini, tum ex antiquis Breuiarijs, teste Francolino 1. par. cap. 28. numero 11. tum ex Duran. in Ration. lib. 5. cap. 3. vbi ait, ter dici ad Matutinum, & semel ante quamlibet Horam; tum ex Concilio Tolentino IV. capit. 9. quo statuitur, vt

quotidie Oratio Dominica in Officio diuino recitetur. Pius V. ordinauit rectè, ad omnes Horas eam præmitti debere.

2 An verò initio Laudum, quando separantur à Nocturnis, sit dicenda, vide supra Sect. 4. cap. 2. num. 4. pag. 52.

3 In fine Matutini, si diuidatur à Laudibus, dicenda est probabilius, ex Concilio Gerundensi de Consecrat. Distinct. 5. cap. Id semper. Nauarr. de Orat. cap. 3. num. 64. & Francolin. loco cit. num. 1.

H 3 4. In

4 In fine Laudum, Primæ, Tertix, Sextæ & Nonæ, si separatim singula recitentur, ea item dicenda est; vel certè in fine vltimæ Horæ, quando plures simul dicuntur. Nauarr. *cap. 10. num. 61* citat Hugutium Doctorem, qui hoc affirmat de singulis Horis, quod Gerundense de Matutinis & Vesperis iussit.

5 In fine ergo Vesperarum dici debet, ex dicto Concilio Gerundensi; sed an dici debeat subsequente statim Completorio? Nauarr. affirmat in *Miscell. 73.* de iure communi, & antequam dicatur *Inbe Domne*. Negat Francolin. *num. 5. loco cit.* & docet fusè, sufficere Orationem Dominicam quæ dicitur post Lectionem breuem: cui verè fauet Rubrica Breuiarij in posteremmis verbis *cap. 32. num. 1. in fine: Dicto Fidelium anima, incipitur & Inbe Domne*. De Completorio separato à Vesperis diximus *praced. Sect. cap. 6. num. 11.* In fine Completorij ea dicitur. de quo ritu antiquiores Durando non meminere.

6 Illud est notandum, quòd, quando in fine Horæ additur Antiphona finalis B. Mariæ, sufficit Oratio Dominica quæ ante ipsam Antiphonam dicitur; neque post eandem Antiphonam dicenda est iterùm, vt fit in Completorio. qua in re deceptum fuisse Nauarrum arguentem Urbis Ecclesias, quòd in hac re peccent omnes, notat & corrigit Francolinus *num. 3. & 4.* à quo idem Nauarr. in *Miscell. 73. num. 74.* se defendit, nihil mutatus à sententia propria, sed praxis Ecclesiæ vniuersalis contraria est Nauarro.

7 Aliud item est notandum cum Nauar. in *Miscell. 73. in fine*, quòd in fine Horæ, subsequente alia Hora

eiufdem diei, sufficit, semel dici Orationem Dominicam pro fine præcedentis & initio sequentis Horæ. & habetur in Rubricis *cap. 32. num. 1. post medium. Dixi, eiufdem diei*, quia si post Completorium recitare velis Matutinum diei sequentis, bis Orationem Dominicam cum Salutatione Angelica & Symbolo recitabis, Francolin. *num. 17.* & Rubrica *citat. cap. fauet cum alijs Rubricis de Matutino, & Completorio.*

8 Initio Horarum dicitur ad animorum præparationem, vt morientes muscæ abigantur, & mens oratione serenetur, vt dignè in Officio cum Deo loquatur, Durand. *lib. 5. cap. 2.* in fine verò, ne diabolus de corde Sacerdotis rapiat, si quid boni feminatum est in Horis Canonicis, Duran. *ibidem.* Vnde Nauarrus dolet quàm maximè de *Orat. cap. 10. numero 63.* quòd hæc formula, quam ipse commendat *cap. 19. num. 11.* vti perfectissimam, Deo gratissimam, nobis vtilem, vt nihil magis, & contra hostes efficacissimam, minùs attentè & reuerenter vsurpetur, & maiori cum incuria, animi laxitate, & euagatione maiore, vnà cum Salutatione Angelica eiufdem ferè momenti, pronuntiat quàm ipsæ Horæ Canonice.

9 Recitatur autem in Officio tribus modis, initio, in fine, & in medio, id est ad Preces. Item totum secretò, totum clara voce, totum partim secretò, partim clara voce. Et initio quidem, aliquando in medio, & in fine Officij totum secretò, addito *Amen* in fine: in medio verò reliquis duobus modis, & omisso semper *Amen*, vt videre est in toto Breuiario. Dicitur clara voce in Pre-

cibus

cibus Laudum & Vesperarum; in alijs Precibus partim secretò, partim clara voce: vt omnibus modis orandum esse Deum intelligamus. Rarò clara voce, nempe in diebus ieiuniorum, & praterea in Aduentu, vt cum ieiunio elata voce magis audiamur; vnusque Hebdomadarius, qui vicem Christi gerit, omnium nomine orat, vt in Breuiario edito 1550. de quo ritu neminem legi. Sapiùs autem totum secretò dicitur, quia Deus de corde clamantes audit. Non rarò, clara voce & secretò simul, primis ijs verbis inuitando alios, *Pater noster*, postremis requirendo eosdem ad consensum, Duran. *lib. 5. cap. 5.* quod fit propter Sanctorum communionem, inquit Hugo in *Specul. cap. 3.* quòd autem dicatur in medio Horarum, id fit ad humilitatem & deuotionem, & vt ad interiora reuersi, mente capiamus quæ dicimus; & vt oratio ipsa Horarum efficaciam habeat maiorem, Duran. *loco citato.* De excellentia Orationis Dominicæ, & de eiusdem partibus non est huius loci plura congerere.

10 Quid, quando Missa sequatur post Horam (quod accidit quotidie in Choro) eritne omittenda Oratio Dominica in fine Horæ? si omittitur v. *Fidelium*, consequenter etiam Oratio Dominica. qua de re infra *cap. 22.*

De Salutatione Angelica.

C A P. II.

DE primis auctoribus Angelicæ Salutationis non est quod quæram, Gabriele videlicet & Elisabetha; quorum altera verba protulit, *Aue gratia plena,*

Dominus tecum, Benedicta tu in mulieribus; altera repetens vltima verba Archangeli addidit alia, *Et benedictus fructus ventris tui, Luc. 1.* Quæro potius, quando reliqua vsq; ad finem fuere addita ab Ecclesia? certum autem est, in Concilio Ephesino hæc quæ sequuntur prouintiata fuisse, *Sancta Maria, Mater Dei, ora pro nobis peccatoribus, Amen,* vt ait Baron. *ann. 431.* quæ verba addita Salutationi Angelicæ perdurauere vsque ad Breuiarium Cardinalis S. Crucis, vt initio habetur eiusdem. Postremis ergo temporibus, ex consuetudine Romana à Pio V. in Breuiario approbata, additum est quod sequitur, *nunc, & in hora mortis nostræ.* Verbum *Iesus* in medio dici ex antiquiore vsu ego puto.

2 Iure communi nunquam fuit statutum, eam esse recitandam in Officio diuino, Nau. *de Orat. cap. 10. numero 62.* Antè Pium V. in solo Breuiario Cardinalis S. Crucis legebatur, non in antiquioribus. Pij V. ergo iussu, iure nouo cum Oratione Dominica dicitur, & dici debet initio Horarum omnium, excepto Completorio, ex Nauar. *cap. 19. num. 129.* prout in Breuiario nunc legitur, neque vno verbo dempro. Antè annum 1550. non dicebatur in Officio.

3 Qui volunt Orationem dici Dominicam ante Laudes à Nocturnis separatas, volunt etiam cum ea Salutationem Angelicam. qua de re *sup. pag. 52. num. 4.*

4 Fortè inde data est comes Orationi Dominicæ in Officio, quia ex Durando *lib. 5. cap. 2.* dicebatur *Aue Maria* in principio & in fine Horarum beatæ Virginis: quæ Horæ, vt dicemus, quod die recitabantur cum Officio diuino; & quia nunc omittuntur,